

Hollender, Henryk

Posiedzenie Komisji do Spraw Upowszechniania i Nauczania Komitetu Historii Nauki i Techniki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 21/2, 382-383

1976

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

estetycznego w Polsce na tle dyskusji o społecznych funkcjach sztuki, promotor — prof. B. Suchodolski) i mgr Jana Zaleskiego (*Szkoła Przygotowawcza do Instytutu Politechnicznego 1825—1831. Studium porównawcze*, promotor — prof. E. Olszewski). Rada wyraziła poparcie dla wniosku kierownictwa ZHNOiT o powołanie mgra Lecha Królikowskiego na stanowisko asystenta. W końcowej, otwartej części posiedzenia — przewodniczący Rady, prof. I. Malecki, dokonał uroczystej promocji 6 doktorów i 4 doktorów habilitowanych.

Na drugim posiedzeniu, w dniu 19 grudnia odbyła się dyskusja nad ogólnie zarysowanym projektem planu badań ZHNOiT na rok 1976 oraz szczegółowym projektem planu wydawniczego na rok 1977. Rada zaakceptowała obydwie projekty. Następnie Rada powołała Komisję d.s. przewodu habilitacyjnego dr Małgorzaty Frankowskiej-Terleckiej w składzie: prof. B. Suchodolski (przewodniczący), prof. P. Czartoryski, prof. W. Voisé; dokonała otwarcia przewodu doktorskiego mgra Zbigniewa Mikołajko (*Józef Feliks Rogaliński i problemy kultury naukowej Poznania w XVIII wieku*, promotor — doc. I. Stasiewicz-Jasiukowa); wyraziła poparcie dla wniosku kierownictwa Zakładu o powołanie dr Łucji Borodziej na stanowisko adiunkta.

J. S.

KOMITET HISTORII NAUKI I TECHNIKI

POSIEDZENIE KOMISJI DO SPRAW UPOWSZECHNIANIA I NAUCZANIA KOMITETU HISTORII NAUKI I TECHNIKI

Stworzenie nowych podstaw organizacyjnych dla prowadzonych przez Komisję prac nad umocnieniem pozycji historii nauki i techniki w programach studiów wyższych i szkół średnich jest jednym z wyników posiedzenia Komisji, które odbyło się w dniu 23 października 1975 r. W trakcie posiedzenia wygłoszone zostały trzy referaty: doc. Czesława Majorka — *Nauczanie elementów historii nauki i techniki w polskich szkołach ogólnokształcących w dobie obecnej*; doc. Ireny Stasiewicz — Jasiukowej — *Nauczanie historii nauki i techniki w polskich szkołach wyższych w dobie obecnej*; doc. Anny Czekajewskiej-Jędrusik — *Historia nauki i techniki w nowym programie studiów bibliotekoznawstwa i informacji*. Referenci wykazali, że udział historii nauki w programach szkolnych i uczelni wyższych jest niewielki. Bibliotekoznawstwo stanowiło do roku akademickiego 1975/77 wyjątek, ale nowy program studiów bibliotekoznawczych o profilu matematycznym (Warszawa, Poznań, Kraków) zamienia już dawny, obszerny wykład historii nauki na trzy cykle: historii kultury, naukoznawstwa (dla specjalizacji w zakresie informacji naukowej) i historii nauki (jej miejsce w nowym programie nie zostało jeszcze ostatecznie określone).

W trakcie dyskusji dokonano przeglądu osiągnięć w nauczaniu historii nauki i techniki. Do bardziej udanych z nowszych inicjatyw w tym zakresie należą programy realizowane w Akademii Górniczo-Hutniczej oraz zajęcia na Wydziale Samochodów i Maszyn Roboczych Ciężkich Politechniki Warszawskiej. Organizacji zajęć z zakresu historii nauki w szkołach wyższych poświęcił swą wypowiedź prof. Eugeniusz Olszewski, proponując stworzenie systemu przedmiotów do wyboru, co wywołało protesty zebranych. Prof. Olszewski (nieobecny w drugiej części dyskusji) nie miał jednak na myśli pozostawiania tylko historii nauki jako przedmiotu fakultatywnego, ale umożliwienie studentom większego wyboru spośród wszystkich przedmiotów przewidzianych w programie studiów.

Jako dogodne forum dla kształcenia w zakresie historii nauki przedstawiono studenckie koła naukowe i studia doktoranckie. Zauważono brak dobrego, a nie za trudnego podręcznika (propozycja dla Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicz-

nych). Uczestnicy dyskusji zgodzili się, że przedsięwzięcia organizacyjne powinny być wyprzedzane tworzeniem przez wykładowców własnych, oryginalnych koncepcji. Dominować powinno ujęcie problemowe, a nie faktograficzne. Wykłady historii nauki należy dostosowywać do reszty programu studiów, gdyż w kształceniu specjalistów zachowują one znaczenie pomocnicze; są środkiem, a nie celem (doc. R. Gutt).

Na propozycję doc. I Stasiewicz-Jasiukowej powołano grupy robocze, których zadaniem jest analiza stanu dotychczasowego i zgłoszenie postulatów dotyczących modyfikacji programów nauczania. Historią biologii i medycyny zajmie się prof. Adam Paszewski i doc. dr med. Romuald Gutt, historią techniki — doc. Andrzej Tomaszewski; powszechną historią nauki — prof. Waldemar Voisé i doc. Anna Czekajewska-Jędrusik. Doc. Czesław Majorek obejmie przewodnictwo zespołu, który sformułuje wnioski pod adresem władz oświatowych w sprawie wprowadzania elementów historii nauki i techniki do dziesięcioklasowej szkoły ogólnokształcącej. Doc. I. Stasiewicz-Jasiukowa wysunęła także propozycję przygotowania dla „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” cyklu artykułów, poruszających problemy nauczania historii nauki i techniki.

Henryk Hollender

Z KRAJU

SYMPOZJUM POŚWIĘCONE ALEKSANDROWI MACIESZY

W dniu 27 października 1975 r. staraniem Zakładu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN oraz Towarzystwa Naukowego Płockiego odbyło się w Płocku sympozjum poświęcone wybitnemu lekarzowi, społecznikowi i pracownikowi nauki — Aleksandrowi Macieszy.

Aleksander Maciesza urodził się 4 VI 1875 w Tomsku na Syberii, a zmarł 10 X 1945; ostatnie 45 lat swego życia spędził w Płocku. Był jego burmistrzem i prezydentem. W latach 1907—1945 pełnił funkcję prezesa Tow. Naukowego Płockiego. Był także współzałożycielem Płockiego Oddziału Warszawskiego Tow. Higienicznego.

W sympozjum oprócz członków TNP i delegacji Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN oraz ZHNOiT wzięli udział zaproszeni goście: Jan Gorczyca — wicewojewoda płocki, Marian Sołtysiak — przewodniczący Wojew. Komitetu FJN, Lech Majewski — I sekretarz KM PZPR, Jerzy Obszyński — I wiceprezydent m. Płocka i Witold Gałkowski — sekretarz propagandy KM PZPR. Sesję zagał prezes TNP — dr Jakub Chojnacki, który następnie przekazał przewodnictwo obrad członkowi Prezydium KHNiT PAN — prof. Ksaweremu Rowińskiemu.

Na program naukowy sympozjum złożyło się 5 referatów oświetlających wszechstronnie postać Aleksandra Macieszy oraz referat prof. K. Rowińskiego — *Pamięci Marcina Kasprzaka*, poświęcony wybitnemu synowi ziemi płockiej, higieniście, jednemu z pionierów medycyny społecznej w Polsce. Referaty o Aleksandrze Macieszy wygłosili: mgr Stanisław Kostanecki — *Ogólny zarys życia, działalności i twórczości dra Aleksandra Macieszy — prezesa Towarzystwa Naukowego Płockiego*; dr Roman Meissner — *Dorobek intelektualny Aleksandra Macieszy*; dr Tadeusz Garlej — *Dr Aleksander Maciesza jako lekarz i antropolog*; dr Helena Ostromecka — *Związki dra Aleksandra Macieszy z Syberią*; dr Stanisław Palczewski — *Dr Aleksander Maciesza prekursorem medycyny szkolnej w Płocku*.

Referenci szczegółowo omówili dwie podstawowe dziedziny działalności społecznej i naukowej A. Macieszy — higienę i antropologię. A. Maciesza, zasadniczo